

TNF blokkerende medicijnen

Reumatologie

Locatie Hoorn/Enkhuizen

TNF blokkerende medicijnen

Etanercept (Enbrel®), Adalimumab (Humira®), Golimumab (Symponi®), Certolizumab pegol (Cimzia®) en Infliximab (Remicade®)

Uw reumatoloog heeft Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol of Infliximab voorgeschreven voor de behandeling van uw reumatische aandoening. Om dit medicijn goed te kunnen gebruiken, is het belangrijk dat u er een aantal dingen over weet.

Lees daarom naast deze folder ook de bijsluiter van de apotheek.

Inhoud

- Hoe werken Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab
- Wat moet er gebeuren voor dat u TNF blokkerende medicijnen kunt krijgen
- Het gebruik samen met andere geneesmiddelen
- Wijze van toediening
- Mogelijke bijwerkingen
- Controles
- Gebruik bij operaties of tandheelkundige ingrepen
- Het effect op de vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding
- Vaccinaties
- Aanvullende informatie
- Kies voor de leveringsvorm die het best bij u past
- Vragen

Hoe werken Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab

Deze geneesmiddelen behoren tot een groep geneesmiddelen die 'biologicals' wordt genoemd. Ze gaan de werking van een ontstekingsstof, genaamd tumor necrose factor-alfa (TNF-alfa), tegen wat een belangrijke rol speelt in de ontsteking bij bijvoorbeeld reumatoïde artritis. Door het TNF-alfa te

blokkeren helpt een behandeling met een van deze biologicals de ontsteking te verminderen. Het medicijn kan de oorzaak van uw reumatische aandoening niet weg te nemen. Wel kunnen deze medicijnen die de activiteit van de ziekte verminderen en daarmee pijn, stijfheid en zwelling van de gewrichten doen afnemen of doen verdwijnen.

Meestal beginnen deze medicijnen enkele dagen tot weken na de start van de behandeling te werken. Indien Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab een gunstig effect hebben dan kunt u deze voor langere tijd blijven gebruiken. Helaas is er niet bij iedereen een gunstig effect. Als deze medicijnen bij u niet werken of als u te veel last heeft van de bijwerkingen, kunnen de reumatoloog en u besluiten het gebruik stop te zetten.

Deze medicijnen worden behalve bij diverse vormen van reuma bij volwassenen ook bij andere ziekten gebruikt. Zo worden Etanercept en Adalimumab voorgeschreven aan kinderen met jeugdreuma. Adalimumab, Etanercept en Infliximab worden gebruikt bij psoriasis, terwijl Adalimumab, Infliximab en Certolizumab pegol ook worden voorgeschreven bij de ziekte van Crohn en infliximab en Adalimumab bij colitis ulcerosa.

Wat moet er gebeuren voor dat u TNF blokkerende medicijnen kunt krijgen

Voordat u kunt starten met deze medicijnen wordt door uw reumatoloog bepaald hoe actief uw ziekte is. De reumatoloog kijkt ook nauwkeurig naar het risico op infecties, zoals een (doorgemaakte) tuberculose of hepatitis B/C. Hiervoor wordt bloed geprikt, een röntgenfoto van de longen gemaakt en een Mantoux (huidtest voor doorgemaakte tuberculose) gezet. Indien de uitslagen hiervan goed zijn, kan daadwerkelijk gestart worden met toediening.

Het gebruik samen met andere geneesmiddelen

Over het algemeen kunt u Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab in combinatie met andere geneesmiddelen gebruiken.

Antibiotica kunnen in het algemeen veilig gebruikt worden bij TNF-blokkerende medicijnen. De veiligheid op de zeer lange termijn van deze TNF-blokkerende medicijnen is nog niet definitief vastgesteld. Vertel uw huisarts, uw tandarts en uw specialist daarom altijd welke geneesmiddelen u gebruikt.

Wijze van toediening

Etanercept wordt eenmaal per week, Adalimumab en Certolizumab pegol een maal per 2 weken en Golimumab een maal per 4 weken met een injectie onder de huid toegediend. U kunt dit, na instructie zelf doen of laten doen door bijvoorbeeld een familielid. De instructie wordt door een verpleegkundige in het ziekenhuis of bij u thuis gegeven. Als u vergeten bent een injectie toe te dienen, dient u de volgende injectie te injecteren zodra u er aan denkt.

Daarna moet u doorgaan met injecteren volgens het schema zoals de reumatoloog heeft voorgeschreven. Infliximab wordt per infuus op de dagbehandeling van een ziekenhuis gegeven. De eerste zes weken zijn er drie infusen met infliximab. Daarna wordt infliximab in principe eenmaal per acht weken toegediend. De TNF-blokkerende medicijnen worden bij reumatoïde artritis en artritis psoriatica in het algemeen gecombineerd met methotrexaat, maar meestal niet bij de ziekte van Bechterew.

Mogelijke bijwerkingen

Allergische (infuus) reacties

Voor Etanercept, Adalimumab, Golimumab en Certolizumab pegol zijn frequent vermeld:

- Huidreacties op de plaats van toediening (roodheid, pijn, zwelling en jeuk). Vaak verdwijnen deze huidreacties na een aantal weken. Koelen van de huid ter plaatse kan verlichting geven.

Voor infliximab zijn reacties tijdens of na het infuus mogelijk:

- Rillingen, koorts, jeuk, huiduitslag, hoofdpijn, duizeligheid, kortademigheid en pijn op de borst.

Infecties

Voor Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab zijn frequent, meestal mild verlopende virale infecties van de bovenste luchtwegen vermeld. De TNF blokkerende medicijnen mogen niet worden gegeven bij infecties en de toediening moet worden gestopt, wanneer er een ernstige infectie optreedt. Omdat de TNF blokkerende medicijnen uw afweer tegen infecties verminderen moet u, bij infecties en/of hoge koorts direct contact opnemen met uw huisarts, uw reumatoloog of de biopoli of dagbehandeling. Indien de klachten na behandeling door de huisarts niet verdwijnen neemt u contact op met uw reumatoloog.

Overige bijwerkingen

Voor Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol zijn onder andere hoofdpijn, buikklachten en huiduitslag gemeld. Voor Infliximab, Etanercept en Adalimumab zijn leverfunctie stoornissen en stoornissen in de bloedaanmaak gerapporteerd. In het algemeen zijn de bijwerkingen bij kinderen dezelfde als bij volwassenen.

Als u last heeft van bijwerkingen kunt u, na overleg, stoppen met uw medicatie. Noteer dan wel op welke dag u bent gestopt en waarom. Neem bij twijfel contact op met uw reumatoloog. Voor Infliximab meldt u de bijwerking aan uw reumatoloog op of de dagbehandeling.

Heeft u hoge koorts, bel dan direct uw reumatoloog!

Controles

Bij de start van Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab zijn geen specifieke laboratoriumcontroles noodzakelijk. Wel kunnen er afwijkingen optreden in leverfunctie of bloedbeeld. Daarom wordt u bloed regelmatig (2-4x per jaar) gecontroleerd. Zie voorts de folder Methotrexaat.

Gebruik bij operaties of tandheelkundige ingrepen

Het is in principe niet noodzakelijk TNF blokkerende medicijnen te staken voor een operatie of ingreep door de tandarts. Behalve als er extra redenen zijn zoals een verhoogd infectie risico bij de operatie of aanwezigheid van bijvoorbeeld diabetes. Raadpleeg in ieder geval uw reumatoloog en meld het gebruik van TNF blokkerende medicijnen bij de chirurg of tandarts.

Het effect op de vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

Zie tevens de folder Methotrexaat indien dit middel naast de TNF blokkerende medicijnen wordt gegeven.

Etanercept, Adalimumab en Infliximab hebben zeer waarschijnlijk geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen. Van Golimumab en Certolizumab pegol is dit nog onvoldoende bekend.

Er is nog te weinig bekend over de invloed van TNF-blokkerende medicijnen op zwangerschap om te kunnen stellen dat gebruik tijdens de zwangerschap veilig is. Daarom kunnen vrouwen bij een zwangerschapwens en zwangerschap beter geen Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol of infliximab gebruiken.

Vrouwen moeten infliximab, adalimumab en golimumab 6 maanden, Certolizumab pegol 5 maanden, en Etanercept 1 maand van te voren stoppen in overleg met de reumatoloog. Het is belangrijk om tijdens het gebruik van Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en infliximab een betrouwbaar anticonceptiemiddel te gebruiken. Mannen moeten

bij een kinderwens en gebruik van Golimumab of Certolizumab pegol van overleggen met hun reumatoloog over het al dan niet doorgebruiken van de medicatie.

Het is erg belangrijk uw reumatoloog te informeren als u een kinderwens heeft of al zwanger bent.

Etanercept, Adalimumab, Golimumab, Certolizumab pegol en Infliximab mogen ook niet gebruikt worden bij het geven van borstvoeding. Het is namelijk nog onvoldoende bekend of TNF-blokkerende medicijnen overgaan in de moedermelk en risico's voor het kind geven. Overleg met uw reumatoloog wanneer u borstvoeding wilt geven.

Vaccinaties

Wanneer u een TNF-blokkerend medicijn gebruikt mag u bepaalde (verzwakt levende) vaccins niet krijgen.

Voorbeelden hiervan zijn de vaccinatie voor gele koorts en het orale tyfus vaccin. Vaccinaties op basis van niet levende bestanddelen van virussen zoals het vaccin tegen influenza ("griep") of hepatitis A zijn geen bezwaar. Het is aan te bevelen, indien het mogelijk is, om voor de start van het TNF-blokkerende medicijn de influenzavaccinatie toe te dienen. Deze vaccinaties kunnen ook tijdens het gebruik van het TNF-blokkerende medicijn veilig worden toegediend, maar daarbij is de effectiviteit mogelijk enigszins afgenomen.

Wanneer u naar een land reist waar vaccinaties voor nodig zijn, is overleg met uw reumatoloog of apotheker belangrijk!

Aanvullende informatie

Etanercept, Adalimumab, Certolizumab pegol en Golimumab moeten bewaard worden bij 2°C – 8°C (in een koelkast). Niet invriezen.

Naast de kant en klare oplossing van Etanercept wordt in enkele gevallen de nog op te lossen poedervorm voorgeschreven. Nadat de Etanercept oplossing is aangemaakt, moet deze zo snel mogelijk worden gebruikt (binnen 6 uur, indien in de

koelkast bewaard bij een temperatuur van 2° - 8°C).

Bewaar geneesmiddelen altijd zo dat kinderen er niet bij kunnen.

Kies voor de leveringsvorm die het best bij u past

Westfries Gasthuis biedt u verschillende leveringsvormen voor uw medicijn en de bijbehorende instructies. Tijdens uw bezoek aan uw specialist geeft u zelf aan welke vorm van levering uw voorkeur geniet.

U ontvangt uw medicijn voor de eerste keer via de klinische farmacie van het Westfries Gasthuis. Na het bezoek aan uw specialist meldt u zich bij de assistenten van de afdeling Reumatologie. Deze maken een combinatieafpraak bij de verpleegkundig reumaconsulente voor een prikinstructie en het ophalen van de injecties bij de klinische farmacie. Het is mogelijk dat u meerdere afspraken nodig hebt bij de verpleegkundig reumaconsulente voor het leren van zelfinjecteren. Het ophalen van de injecties wordt zoveel mogelijk gecombineerd op de dag dat u ook een afspraak heeft bij de reumatoloog.

Vragen

Als u nog vragen hebt, neem dan gerust telefonisch contact op met uw reumatoloog.

Locatie Hoorn: 0229-257725

Locatie Purmerend: 0299-457616

Raadpleeg bij twijfel uw reumatoloog

© 2012 Reade

TNF blokkerende medicijnen, Reade, centrum voor revalidatie en reumatologie

Deze folder is uitgegeven in samenwerking met Reade

Notities:

Locatie Enkhuizen

Molenweg 9b
1601 SR Enkhuizen
T. 0228 312 345

Locatie Hoorn

Maelsonstraat 3
1624 NP Hoorn
T. 0229 257 257

Locatie Purmerend

Waterlandlaan 250
1441 RN Purmerend
T. 0299 457 457

Locatie Volendam

Heideweg 1b
1132 DA Volendam
T. 0229 257 500

Postbus 600, 1620 AR Hoorn

www.dijklander.nl
info@dijklander.nl

FLD-00844-NL 09-12-2020